

આંહજરત સ.અ.વ.ના સહાબા તો એવા ભાગ્યશાળી હતા કે જ્યારે પોતાની હાલત પર ચિંતન કરીને ચિંતિત થતા તો આપની સેવામાં ચાલ્યા જતા હતા અને પછી આંહજરત સ.અ.વ.ની પવિત્ર શકિતના કારણે પોતાનો ઇલાજ કરી લેતા હતા પરંતુ આપણે તો આ ચિંતા કરતા પોતાની ઇલાજતો, દુઆઓ અને ક્ષમાયાચનાને હંમેશા અપનાવતા રહેવું જોઈએ અને તેના દ્વારા પોતાનું ઇલાજ કરતા રહેવું જોઈએ.

સારાંશ ખુલ્લા જુમ્મા સેય્યદના હજરત અકદસ અમિરૂલ મોમિનીન ખલીફતુલ મસીહ અલ ખામિસ એય્યદહુલ્લાહ તઆલા બિનસરિહિલ અઝીઝ, તા.-22-07-2016 સ્થળ: મસ્જદ બૈતુલ ફતુહ લંડન.

તશહુદ તઆઉઝ તથા સુર: ફાતેહાની તિલાવત બાદ હુઝુર અનવર એય્યદહુલ્લાહ તઆલા બિનસરિહિલ અઝીઝ એ ફરમાવ્યું :

હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.ની મહેનત તથા સંઘર્ષની આદત અને શરીર તંદુરસ્ત રાખવા માટે આપનો શું નિયમ હતો તેનું વર્ણન કરતાં હજરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી ફરમાવે છે કે આપ આળસુ ન હતા બલ્કે ખુબ મહેનતી હતા અને એકાંતના મોહિત હોવા છતાં પણ મહેનતથી ન ગભરાતા હતા અને ઘણી વખત એવું થતું કે આપને જ્યારે કોઈ મુસાફરીમાં જવું પડતું તો સવારીનો ઘોડો નોકરના હાથે આગળ રવાના કરી દેતા અને આપ ચાલતા વીસ પચીસ મીલની મુસાફરી કરીને મંજીલ સુધી પહોંચી જતા બલ્કે ઘણી વાર આપ ચાલતા જ મુસાફરી કરતા હતા અને સવારી પર ઓછા ચડતા અને આ ચાલતા મુસાફરી કરવાની આદત આપને આખી ઉંમર સુધી હતી અને સીત્તેર વર્ષની ઉંમરમાં જ્યારે કે અમુક બિમારીઓ આપને હતી તો પણ આપ દરરોજ હવા ખાવા માટે બહાર જતા અને ચાર પાંચ મીલ દરરોજ ફરી આવતા અને ઘણી વખત સાત મીલ ચાલતા ફરી લેતા હતા ઘડપણ પહેલાંની હાલત આપ બયાન ફરમાવતા હતા કે અમુક વાર સવારની નમાઝ પહેલાં ઉઠીને ફરવા નીકળી પડતા હતા અને બટાલા સુધી પહોંચી જતા જે કાદિયાનથી લગભગ સાડા પાંચ મીલ પર એક ગામ છે, સવારની નમાઝનો સમય થતો.

તો આ નમૂનો છે આપણા માટે ખાસ કરીને વાકફીને જીંદગી માટે જેમના હાથમાં જમાઅતની સેવાનું કામ છે જેમાં મુરબ્બીયાન પ્રથમ નંબરે છે કે પોતાનું શરીર તંદુરસ્ત રાખવા માટે કસરત અથવા ફરવાની નિયમ અનુસાર આદત બનાવે. જો ફરી નથી શકતા સમયની કમી હોવાના કારણે અથવા કોઈ પણ કારણ સર તો થોડો સમય કસરત માટે કાઢવો જોઈએ.

હુઝુર અનવરે ફરમાવ્યું : અમારા મુરબ્બીયાન અને વાકફીને જીંદગીએ કોઈ પણ પ્રકારની કસરત જરૂર કરવી જોઈએ અને બીજા આ પશ્ચિમી દેશોમાં શરીર માટે હાનિકારક ખોરાક પણ ખુબ સાધારણ છે તેનાથી બચવું જોઈએ. થોડું ઘણું ભોજન બનાવતા મુરબ્બીને આવળવું જોઈએ. આ માત્ર હું તમને જ નસિહત નથી કરતો બલ્કે હું સ્વયં પણ કસરત કરું છું નિયમ અનુસાર અલ્લાહના ફઝલથી. આમ, આપણને તંદુરસ્ત વાકફીને જીંદગી અને મુરબ્બીયાન જોઈએ આ પ્રમાણે તેમને આ વાતનો ખાસ ખ્યાલ રાખવો જોઈએ કે તેઓ પોતાના શરીરની તંદુરસ્તી ના હવાલાથી લાપરવાહી અને આળસ ન રાખે કેમ કે પોતાના કાર્યો સારી રીતે કરી શકે.

અમુક વાર અમુક લોકો ખુબ ચિંતા વ્યક્ત કરે છે કે અમારી નેકીની હાલત એક જેવી નથી રહેતી, ખુબ ચિંતા થાય છે આ ખુબ સારી વાત છે કે ઇન્સાન પોતાનું નિરીક્ષણ કરતો રહે કે આ હાલત જે મારામાં નેકીની કમીની છે એ કેમ થઈ અને આ ચિંતા થાય કે તે વધારે સમય સુધી ન રહે અને તેના ઇલાજની ચિંતા કરે. તો આમ આ સારી વાત છે પરંતુ અમુક વાર એવું પણ થાય છે કે આ કોઈ ભૂરાઈ નથી હોતી બલ્કે નેકી વધારે નેકી અને ઓછી નેકીની જે હાલત

છે તે આવતી જતી રહે છે. આંહજરત સ.અ.વ. પાસે પણ એક વ્યક્તિ આવ્યો આપના એક સહાબી આવ્યા તેમણે કહ્યું કે હું રસૂલુલ્લાહ હું તો મુનાફિક છું હું જ્યારે આપની સભામાં બેસું છું તો મારી હાલત બીજી હોય છે અને જ્યારે આપની સભામાંથી ઉઠીને ચાલ્યો જઉં છું તો મારી હાલત બીજી હોય છે. અર્થાત નેકી અને પવિત્ર દિલની હાલત તે નથી રહેતી જે આપની સોબતમાં છે. આંહજરત સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું કે એ જ તો મોમિનની નિશાની છે તમે મુનાફિક (દંભી) નથી.

હુઝુર અનવરે ફરમાવ્યું આ વિચારણા હતી સહાબાની અને જ્યારે આ અહેસાસ થાય છે તો પછી ઇન્સાન દુઆ અને ક્ષમાયાચનાથી પોતાની હાલત સુધારવા તરફ ધ્યાન આપે છે.

આંહજરત સ.અ.વ.ના સહાબા તો એવા ભાગ્યશાળી હતા કે જ્યારે પોતાની હાલત પર ચિંતન કરીને ચિંતિત થતા તો આપની સેવામાં ચાલ્યા જતા હતા અને પછી આંહજરત સ.અ.વ.ની કુવ્વતે કુદસીના કારણે પોતાનો ઇલાજ કરી લેતા હતા પરંતુ આપણે તો આ ચિંતા કરતા પોતાની ઇબાદતો, દુઆઓ અને ક્ષમાયાચનાને હંમેશા અપનાવતા રહેવું જોઈએ અને તેના દ્વારા પોતાનું ઇલાજ કરતા રહેવું જોઈએ. જો આપણો ભ્રમ પણ હોય તો તે ભ્રમ પણ લાપરવાહીની તુલનામાં સારો છે કેમ કે અમુક વાર એવું થાય છે કે લાપરવાહી ખુદા તઆલાથી દુર લઇ જાય છે અને પછી ધીમે ધીમે દીનથી પણ આપણે દુર થઇ જઇએ છીએ પછી અયોગ્ય ઇલાજ રૂહાની બીમાર બની જાય છે. માટે આ પ્રમાણે ખુબ ધ્યાન આપવાની જરૂર હોય છે.

હજરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી એક વાર આ વિષય બયાન કરી રહ્યા હતા કે ખુશી અને ગમીનો તાલુક લાગણી સંવેદનથી થાય છે. દા.ત. જો કોઈના ઘરમાં લગ્ન છે તો તે આ લગ્નની ખુશી માટે જો દેવું કરવું પડે તો પણ તે કરીને આ ખુશી મનાવવાનો પ્રયત્ન કરે છે અને તેના સગા સંબંધી પણ આ ખુશીમાં સામેલ થાય છે પરંતુ જેનું તેનાથી કોઈ તાલુક નથી હોતું તેમના માટે તે વ્યક્તિની ખુશી મનાવવું અથવા તેના ખાનદાન વાળાનું ખુશી મનાવવું અથવા તેના સગા સંબંધીનું ખુશી મનાવવું અને તેનું તકલીફમાં નાખવું અથવા દેવું કરવું કોઈ હેસીયત નથી રાખતું. તેવી જ રીતે એક વ્યક્તિ પોતાના ખાનદાનનો પાલક હોય જો તે મરી જાય તો ઘરમાં એક માતમ હોય છે પરંતુ બીજા જેનું તેનાથી કોઈ તાલુક નથી તેનું મૃત્યું પામવું કોઈ હેસીયત નથી રાખતું. હઝારો લોકો રોજ મરે છે પરંતુ જેને આપણે ઓળખતા નથી તેની જાણ થયા છતાં પણ આપણને તેનો અહેસાસ નથી થતો જ્યારે કે જો કોઈ સગા સંબંધીમાંથી કોઈ મૃત્યુ પામ્યો હોય તો તેનો ખુબ અહેસાસ થાય છે હજરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી ફરમાવે છે કે આ લાગણીનો અજબ સિલસિલો છે તેના પર ચિંતન કરવાથી અજબ હકીકત ખુલે છે એક વાત એક માટે ખુશીનો અવસર રાહતની એક ઘડી હોય છે પણ બીજા માટે માતમનો અસર રાખે છે.

ફરમાવે છે કે આ વિષય મને હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.એ એક ફકરામાં સિખવાડયો હતો. ફરમાવે છે કે હજરત મસીહ મૌઉદ અ.સ. નિયમિત અખબાર વાંચતા હતા. આ પણ આપણા તે લોકો માટે જેમના હાથમાં દીનના કામોની જીમ્મદારી છે તેમાં એક આ પણ સબક છે કે તેમણે નિયમિત અખબાર વાંચવું જોઈએ અને નાની નાની ખબરો પણ જોઈ લેવી જોઈએ. આપ ફરમાવે છે કે આપ નિયમિત અખબાર વાંચતા હતા એક વાર ઇ.સ.૧૯૦૭ની વાત છે. અખબાર વાંચતા મને બોલાવ્યો “મહેમૂદ” કહે છે કે જ્યારે હું હાજર થયો તો આપે મને એક સમાચાર સંભળાવ્યા એક વ્યક્તિ જેનું મને નામ યાદ નથી મૃત્યુ પામી ગયો છે. હજરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી કહે છે કે તેના પર મારી હંસી નિકળી ગઈ અને મેં કહ્યું કે મારે શું. હજરત સાહેબે ફરમાવ્યું એના ઘરમાં તો માતમ છાપું હશે અને તમે કહો છો કે મારે શું. તેનું કારણ શું છે હજરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી ફરમાવે છે કે જેના જોડે કોઈ સંબંધ ન હોય તેના દુઃખનો અસર નથી થતો અને તેવી જ રીતે ખુશીની વાત છે તો તે ખુશીનો પણ અસર નથી થતો.

માટે આ વાતને યાદ રાખવી જોઈએ કે પોતાના સહાયકો અને તેમની ઔલાદો માટે ખાસ દુઆઓ કરવી જોઈએ. ખુશી અને ગમમાં તેમને મહેસુસ કરવું જોઈએ અને જમાઅતના લોકો માટે સાર્વજનિક રીતે પણ આપણી

પુશી અને ગમના ઇઝહાર થવા જોઈએ કેમ કે જમાઅત પણ એક વજૂદ છે અને તે સમયે અહેસાસ પૈદા થાય છે જ્યારે આપણે જમાઅતના લોકોના દુ:ખને અને તેની પુશીને મહેસુસ પણ કરીએ આ એક વસ્તુ છે જે જમાઅતમાં એકતા પૈદા કરવાનું કારણ છે.

પછી અમુક લોકો જમાઅતી તૌર પર વાંધો વિરોધ ઉઠાવે છે દા.ત. કોઈને સજા મળી છે અથવા કોઈ વ્યક્તિ વિરૂધ્ધ કાર્યવાહી થઈ છે તો તે કહે છે કે મારા વિરૂધ્ધ જે ફલાણી કાર્યવાહી થઈ છે તે ખોટી છે અને ફલાણા વ્યક્તિ વિરૂધ્ધ નથી થઈ અને તેની તરફદારી કરી છે. આ પ્રકારના વાંધા વિરોધ કોઈ નવી વાત નથી. પ્રત્યેક યુગમાં એવા વાંધા વિરોધ મળે છે આજે પણ કરે છે પહેલાં પણ કરતા હતા. માટે એવા લોકોનું વર્ણન કરતાં હઝરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝી ફરમાવે છે કે

વાસ્તવિકતા એ છે કે નિઝામની દુરૂસ્તી માટે વિચારોમાં સમાનતાનો એક દાયરો હોય છે હોઈ શકે છે કે એક મતભેદ મોટો દેખાય પરંતુ જો તે કોઈ ફિત્નાનું કારણ નથી તો તે મતભેદ રાખનારને જમાઅતમાં સામેલ થવાની પરવાનગી આપી દેવામાં આવે પરંતુ એક બીજો વ્યક્તિ ભલેને તેનાથી ઓછું મતભેદ રાખતો હોય પણ જો તેનો મતભેદ કોઈ ફિત્નાનું કારણ હોય તો તેને જમાઅતમાંથી કાઢી નાખવામાં આવે. ફરમાવે છે કે હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.થી એક વાર એક દોસ્તે પુછ્યું કે હું હમણાં શિયા ફિક્કાથી નીકળીને આવ્યો છું અને હઝરત અલી રઝીને હઝરત અબુબકર રઝી અને હઝરત ઉમર રઝીથી અફઝલ સમજું છું કેમ કે મારામાં શિય ફિક્કાનો અસર વધારે છે. માટે શુ આ અકીદો હોવા છતાં હું આપની બૈઅત કરી શકું છું. હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.એ તેમને લખ્યું કે આપ બૈઅત કરી શકો છો પરંતુ તેના મુકાબલામાં હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.એ એક વાર કેટલાંક લોકોને કાદિયાનથી બહાર ચાલ્યા જવાનો આદેશ આપ્યો સજાના રૂપમાં અને તેમના વિશે જાહેરાત પણ આપી કારણ માત્ર એ હતું કે તેઓ પાંચ સમયની નમાઝમાં હાજર ન રહેતાં હતા અને અમુક એવા હતા કે તેમની સભાઓમાં હુકકાપીનાર અને ફુઝુલ ચર્યામાં રહેતા હતા. આમ આપે તે વસ્તુ જે આ પ્રકારનું પ્રતિબંધ નથી રાખતું જેવું કે મદિરા સેવન પોતાની અંદર રાખે છે પ્રયોગ કરવા પર એક વ્યક્તિને જમાઅતમાંથી ખારિજ કરી દીધો અને તે જેણે કહ્યું કે હઝરત અબુબકર રઝીની તુલનામાં હઝરત અલી રઝીને અફઝલ સમજું છું તે છતાંય કે હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.ની પોતાની આસ્થા એ હતી કે હઝરત અબુ બકર રઝી, હઝરત અલી રઝીની અપેક્ષા ઉત્તમ છે તેને બૈઅત કરવાની અનુમતી આપી દીધી. આપ ફરમાવે છે કે વાસ્તવમાં અમુક વાતો કોઈ સમયે ઉપદ્રવની સંભાવનાને કારણ મોટી હોય છે જ્યારે કે અમુક વાતો કોઈ સમયે ઉપદ્રવની દ્રષ્ટિથી નાની હોય છે જ્યારે કે વાસ્તવમાં તે મોટી હોય છે.

ક્ષણિક ઉપદ્રવની દ્રષ્ટિથી ક્યારેક મોટી વાતને નઝર અંદાઝ કરી દેવામાં આવે છે તથા નાની વાત પર એકશન લઈ લેવામાં આવે છે પરંતુ તે લોકો જે વાંધો ઉઠાવનાર છે કદાપી અક્લથી કામ નથી લીધું તેમનો હેતુ માત્ર વાંધો ઉઠાવવો છે અમુક સમર્થક પૈદા થઈ જાય છે તેમના, જેને સજા મળે છે તેમને માલૂમ નથી હોતું કે વાસ્તવિકતા શું છે, કયાં કારણો સજા મળે છે. તો આ વિષયમાં અકારણ હસ્તક્ષેપ ન કરવું જોઈએ અથવા કોઈની સિફારશ ન કરવી જોઈએ. હાં જ્યારે નિઝામ સમજે છે, નિરીક્ષણ કરવામાં આવે છે તો પછી તેમની માફી પણ થઈ જાય છે. આ પ્રકારના આપત્તિકર્તા, જેવું કે મેં કહ્યું કે આજકાલ પણ છે. અનુચિત કામ કરે છે, સજા મળે તો સુધારની જગ્યાએ જમાઅતની વિરૂધ્ધ બોલે છે અને એ પણ માંગ હોય છે કે અમે જેવા છીએ તેવા જ રહીશું, તે છતાંય જમાઅતનો નિઝામ અમોને પોતાનું અંગ બનાવે, અમારે સુધાર નથી કરવો.

હઝરત મુસ્લેહ મૌઉદ રઝીએ એક વાર બાળકોના પ્રશિક્ષણ માટે એક નિબંધ લખ્યો જેમાં હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.ની એક વાર્તાનું વર્ણન કર્યું . આપ લખો છો કે ઇમામ અ.સ.એ ૫ સપ્ટેમ્બર ઇ.સ. ૧૮૮૮ ના રોજ અસરની નમાઝ બાદ મારા નિવેદન પર મને દર્શાવેલ વાર્તા સંભળાવી જેનાથી માલૂમ થાય છે કે અલ્લાહ તઆલા પર પૂર્ણ વિશ્વાસ અને ભરોસો કરવું તથા સાચો તકવા ઇન્સાનને એ યોગ્ય બનાવી દે છે કે ખુદા તઆલા સ્વયં તેનો

અભિભાવક થઈ જાય છે અને એવા માર્ગોથી તેની આવશ્યકતાઓની પૂર્તિ કરે છે કે કોઈને ખબર પણ નથી પડતી. અર્થાત હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.એ ફરમાવ્યું કે એક આદરણીય વ્યક્તિ ક્યાંક યાત્રા પર જઈ રહ્યા હતા અને એક જંગલમાંથી તેઓ પસાર થયા, જ્યાં એક ચોર રહેતો હતો અને તે પ્રત્યેક આવનાર જનારને લુટી લેતો હતો. પોતાની પ્રવૃત્તિ અનુસાર તે આદરણીય વ્યક્તિને પણ લુટવા લાગ્યો. તે વ્યક્તિએ તેને ફરમાવ્યું કે આસ્માનથી તારો રિઝક છે અને જેનો તમે વાયદો આપવામાં આવે છે કે તમે નેકીઓ પર કાયમ રહો. ફરમાવ્યું કે તમારૂં રિઝક આસ્માન પર ઉપલબ્ધ છે તમે ખુદા પર ભરોસો રાખો અને તકવા ધારણ કરો, ચોરી છોડી દો, ખુદા તઆલા સ્વયં તમારી આવશ્યકતા પૂર્ણ કરી દેશે. છોરના દિલમાં પ્રભાવ થયો, તેણે તે બુઝુર્ગને છોડી દીધો તથા તેમના કહેવા અનુસાર કામ કર્યું ત્યાં સુધી કે સોના ચાંદીના વાસણોમાં તેને ઉમદા ઉમદા ભોજન મળવા લાગ્યા. ક્યાં તે ચોરીઓ કરતો હતો અને જ્યારે ચોરી છોડી દીધી અને અલ્લાહ તઆલા પર ભરોસો રાખ્યો તો સોના ચાંદીના વાસણોમાં તેને ભોજન મળવા લાગ્યું. ટો ભોજન કરીને વાસણો ઝૂંપડીની બહાર ફેંકી દેતો હતો. સંયોગવશ તે જ બુઝુર્ગ ફરીથી ત્યાંથી ગુજર્યા તો તે ચોરે જે હવે ખુબ મુત્તકકી થઈ ગયો હતો તે બુઝુર્ગને પુરી હાલત બયાન કરી અને કહ્યું કે મને કોઈ બીજી આયત બતાવો તો બુઝુર્ગ સાહેબે ફરમાવ્યું કે આસ્માન અને જમીનના રબના સોગંદ, ખરેખર આ હક છે. આ પવિત્ર શબ્દો સાંભળીને તેના પર એવો પ્રભાવ પડ્યો કે ખુદા તઆલાની મહાનતા અને પ્રતાપનું ધ્યાન કરીને તડપી ઉઠ્યો અને તેમાં જ જીવ આપી દીધો. તો આ આઠ દસ વર્ષના બાળકને વાર્તા સંભળાવી હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.એ અને પછી તે આગળ બાળકોને આ કહી રહ્યા છે પોતાના નિબંધમાં કે તકવા ધારણ કરવાથી કેવી દૌલત મળે છે કે ખુદા તઆલા જે ધરતી અને આકાશના રહેનારનું પાલન પોષણ કરે છે, શું તેના હોવામાં કોઈ સંદેહ છે. તે પાક અને સાચો ખુદા છે જે આપણું પાલન પોષણ કરે છે. માટે તે ખુદાથી ડરો, તેના પર ભરોસો કરો અને નેક ચલન ધારણ કરો. આ હઝરત મસીહ મૌઉદ અ.સ.ના યુગના બાળકોની દશા હતી કે તેમને શિક્ષણ આપવામાં આવતું હતું જે આજ કાલના મોટા લોકોને સમજવામાં પણ કઠિન છે. પ્રત્યેક હંમેશા યાદ રાખવું જોઈએ કે તકવા પર ચાલવાનો પ્રયાસ કરે તથા અલ્લાહ તઆલાના અસ્તિત્વ પર એટલો વિશ્વાસ હોય કે તે જ છે જે આપણું ભરણ પોષણ કરે છે અને તેમાં કોઈ સંદેહ નથી કે તે પાક અને સાચો ખુદા છે તથા તેનાથી આપણે ડરવું જોઈએ, અને તેનાથી જ આપણે દુઆઓ માંગવી જોઈએ અને તેની સામે જ ઝુકવું જોઈએ અને તેના પર જ ભરોસો રાખવો જોઈએ અને આ જ નેકી છે જે એક મુસ્લિમને ધારણ કરવી જરૂરી છે તથા જેના પર ઇમાન લાવવું જરૂરી છે અને જેના અનુસાર કાર્ય કરવું જરૂરી છે.

માટે આ શિક્ષણની બાળકો કરતાં મોટા માટે વધારે મહત્વની છે આજ કાલના યુગમાં જ્યારે આપણે આ વાતોને ભુલતા જઈ રહ્યા છીએ અને તકવાથી અમુક લોકો દુર થઈ જાય છે અલ્લાહ પર ભરોસો કરવાને બદલે લોકો પર ભરોસો વધારે કરે છે તેમણે યાદ રાખવું જોઈએ કે વાસ્તવિક ભરોસો ખુદા તઆલાના અસ્તિત્વ પર હોવો જોઈએ. અલ્લાહ કરે કે આપણામાં આ તકવા પૈદા થાય. આમીન.

Khulasa Khutba Jumma Huzoor Anwar 22 July 2016

BOOK POST (Printed Matter)

To,.....

.....

.....

From: Masroor Manzil, Al-Aman soc. Narol, Ahmedabad-382405 Gujarat.